

Regeringskansliet

ju.remissvar@regeringskansliet.se

ju.l2@regeringskansliet.se

Återkallelse av svenskt medborgarskap

Er beteckning: Ju2026/00665

Sammanfattning

Lännsstyrelsen har synpunkter på processen bakom lagförslagen vilken gör det svårt för myndigheten att analysera effekterna av förslagen i detta betänkande samt hur de förhåller sig till Sveriges konventionsåtaganden.

Lännsstyrelsen avstyrker förslaget i andra stycket om återkallelse på grund av brott som allvarligt skadar Sveriges vitala intressen eftersom det i sin nuvarande form saknar juridiska definitioner som ligger till grund för förslaget (avsnitt 11.4). Lännsstyrelsen avstyrker också att barn till föräldrar som fått sina medborgarskap på felaktiga grunder blir av med sina medborgarskap (avsnitt 8.9) samt att barn som begått brott blir av med sina medborgarskap (avsnitt 10.2 och 11.2).

Lännsstyrelsen uppmärksammar även förslagets konsekvenser vad gäller tilliten till beslut fattade av myndigheter och därigenom till samhällets institutioner och demokratin. Vi lämnar också synpunkter utifrån möjligheten att uppnå de integrationspolitiska målen, barns rättigheter, risken för diskriminering och förslagets proportionalitet.

Generella synpunkter

Lännsstyrelsen har synpunkter på processen bakom lagförslagen. Riksdagen beslutade den 20 maj att som vilande anta regeringens förslag till ändring i regeringsformen om möjligheten att återkalla svenska medborgarskap (dvs. innan tiden för inlämning av detta remissvar). Inga länsstyrelser var remissinstanser på det betänkande som låg till grund för den propositionen [Några frågor om grundläggande fri- och rättigheter](#) (SOU 2025:2).

Juridiska definitioner i det betänkande som detta remissvar handlar om – som ”kriminella nätverk” och ”Sveriges vitala intressen” – hanteras parallellt med detta remissförfarande. Därutöver finns ett flertal andra lagförslag inom politikområdena migration och asyl, integration och brottsbekämpning som ligger för beslut i Riksdagen den närmaste tiden. Det har dessutom nyligen fattats beslut om lagändringar som ska införas succesivt inom dessa politikområden.

Detta sammantaget gör det svårt för Länsstyrelsen att analysera effekterna av förslagen i detta betänkande samt hur de förhåller sig till Sveriges konventionsåtaganden.

Kapitel 7 Ska ett svenskt medborgarskap kunna återkallas?

Länsstyrelsen instämmer i flera av de invändningar mot möjligheten att återkalla ett svenskt medborgarskap som framförs i avsnitt 7.2. Det handlar bland annat om att det kommer att finnas två sorters medborgarskap om förslaget genomförs. Att möjliggöra för indragning av det svenska medborgarskapet för vissa personer innebär en bristande likhet inför lagen och ökar risken för diskriminering. Förslaget riskerar också att skapa känslor av orättvisa, utsatthet och utanförskap och minska tilliten till fattade beslut. I förlängningen kan legitimiteten för rättsväsendet och tilltron till demokratin påverkas. Att alla med ett utländskt medborgarskap inte kan säga upp sitt utländska medborgarskap problematiserar frågan ytterligare. Frågan om allas likhet inför lagen väcks.

Kapitel 8 Återkallelse på grund av oriktiga uppgifter eller annat otillbörligt handlande

Avsnitt 8.9 Ett barns svenska medborgarskap får återkallas i vissa fall om föräldern fråntas sitt svenska medborgarskap på grund av oriktiga uppgifter eller annat otillbörligt handlande

Länsstyrelsen avstyrker förslaget att barns medborgarskap kan återkallas på grund av föräldrars oriktiga uppgifter eller annat otillbörligt handlande.

Utredningen resonerar i avsnitt 8.9.2 för och emot förslaget att återkalla ett barns medborgarskap på grund av oriktiga uppgifter eller annat otillbörligt handlande. Länsstyrelsen anser att skälen emot förslaget är tyngre än skälen för förslaget. Länsstyrelsen instämmer i utredningens bedömning att återkallelse av medborgarskap kan komma att gälla ett barn som har stark anknytning till Sverige och kan ha levt hela eller merparten av sitt liv här och saknar närmare anknytning till sin andra medborgarstat. Ett ytterligare skäl som anförs mot förslaget, som Länsstyrelsen instämmer i, är att ett barn inte bör lastas för en förälders otillbörliga handlande.

Därutöver står att barnets bästa alltid ska beaktas vid beslut om återkallelse av medborgarskap. Länsstyrelsen är frågande till om det går att förena hänsyn till barnets bästa med att ta ifrån dem deras medborgarskap.

Kapitel 10 Återkallelse på grund av brott som allvarligt hotar Sveriges säkerhet och brott som omfattas av Internationella brottmålsdomstolens jurisdiktioner

Avsnitt 10.2 Grundläggande förutsättningar för återkallelse av svenskt medborgarskap på grund av brott

Länsstyrelsen avstyrker förslaget att barns medborgarskap kan återkallas på grund av brott de begått.

Straffbarhetsåldern är 15 år, men föreslås i en proposition sänkas till 13 år. Förslaget ligger för beslut i Riksdagen den 15 juni.

Länsstyrelsen vill framhålla att barn inte kan ställas till ansvar för brott på samma sätt som vuxna. Barn och unga som begår brott kan även vara brottsoffer. De kan exempelvis ha rekryterats som "barnsoldater" av terroristgrupper och tvingats begå våldshandlingar som ryms inom de föreslagna brottsrubriceringarna. Länsstyrelsen saknar formuleringar kring denna typ av ärenden och anser att det behöver säkerställas att barn behandlas som brottsoffer i ovan nämnda typer av fall. När den straffrättsliga påföljden för likartade brott begångna av minderåriga medborgare blir olika föreligger också risk för diskriminering. Därutöver påverkas inte bara individen, utan även övriga familjemedlemmar, om ett barn blir av

med sitt svenska medborgarskap. Medborgarskapet har följaktligen också konsekvenser för andra rättigheter såsom barn och föräldrars rätt till familjeliv.

I avsnitt 10.6 står att barnets bästa ska beaktas vid återkallelse av medborgarskap på denna grund. Länsstyrelsen är även i det här fallet frågande till om det går att förena hänsyn till barnets bästa, med att ta ifrån dem deras medborgarskap.

Kapitel 11 Återkallelse av brott som allvarligt skadar Sveriges vitala intressen

11.2 Grundläggande förutsättningar för återkallelse av svenskt medborgarskap på grund av brott

Länsstyrelsen avstyrker förslaget att barns medborgarskap kan återkallas på grund av brott de begått.

Som under kapitel 10 anser Länsstyrelsen att barn som rekryteras och utnyttjas av kriminella, exempelvis kriminella nätverk, bör betraktas som brottsoffer om rekryteringen skett innan 18 års ålder. Länsstyrelsen anser även att förslaget riskerar att slå hårdare mot vissa grupper av barn såsom personer med NPF diagnos eller intellektuell funktionsnedsättning. Dessa tenderar i högre utsträckning att bli offer för kriminella nätverk.

I avsnitt 11.5 står att barnets bästa ska beaktas vid återkallelse av medborgarskap på denna grund. Länsstyrelsen är även i det här fallet frågande till om det går att förena hänsyn till barnets bästa, med att ta ifrån dem deras medborgarskap.

11.4 Vilka brott ska anses allvarligt skada Sveriges vitala intressen?

Länsstyrelsen avstyrker förslaget i andra stycket om återkallelse på grund av brott som allvarligt skadar Sveriges vitala intressen eftersom det i sin nuvarande form saknar juridiska definitioner

Enligt förslaget (som bygger på regeringens proposition 2025/26:78) omfattar uttrycket brott som allvarligt skadar Sveriges vitala intressen förutom brott som allvarligt hotar Sveriges säkerhet och brott som omfattas av Internationella brottmålsdomstolens jurisdiktion även viss allvarlig systemhotande brottslighet som begås

inom ramen för kriminella nätverk. Utredningen är själva tveksamma till detta förslag eftersom begreppen "Sveriges vitala intressen" och "kriminella nätverk" inte finns definierade i svensk lagstiftning. Utredningen anger därutöver att det är tveksamt om den omfattande brottslighet som regeringen anser ska omfattas av förslaget är förenlig med Sveriges åtaganden utifrån internationella konventioner. Länsstyrelsen instämmer i dessa synpunkter. Att begrepp definieras parallellt med att förslag tas fram som bygger på dessa begrepp gör det också svårt för Länsstyrelsen att göra en analys av förslagen och bedöma förslagens proportionalitet.

Kapitel 14 Konsekvensanalys

Länsstyrelsen anser att förslaget riskerar att motverka det övergripande integrationspolitiska målet "att utrikes födda kvinnor och män ska ha samma skyldigheter, rättigheter och möjligheter som den övriga befolkningen att leva ett fritt, värdigt och självständigt liv inom samhällsgemenskapen". Även delmålet att "förtroendet för de demokratiska processerna och samhällets institutioner ska öka" riskerar att påverkas negativt. I olika utredningar föreslås möjligheter att ändra gynnande förvaltningsbeslut för personer som inte är födda i Sverige. Det handlar förutom förslagen i detta betänkande om förslaget i ett annat betänkande att upphäva permanenta uppehållstillstånd retroaktivt. Länsstyrelsen konstaterar att den absoluta majoriteten av de som påverkas av förslagen inte är födda i Sverige. Det finns en risk att även människor med utländsk bakgrund som inte omfattas av förslagen känner sig oönskade. Länsstyrelsens erfarenheter från vårt arbete i länet är att utpekandet av utrikes födda försvårar människors möjligheter att integrera sig i samhället.

Avslutningsvis vill Länsstyrelsen betona vikten av att se över hur förslagen i det här betänkandet samverkar med andra lagförslag inom politikområdena migration och asyl, integration samt inom området brottsbekämpning. Sammantaget gör alla dessa förslag och processer att det är svårt att överblicka de samlade konsekvenserna och proportionaliteten av varje enskilt förslag. Vi vill därför påtala vikten av att systematiskt göra analyser samt följa upp konsekvenser och effekter av de regeländringar som genomförs. Länsstyrelsen vill särskilt uppmärksamma barns utsatthet om familjer splittras.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektören Jörgen Peters med integrationsutvecklaren Birgitta Guevara som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsjuristen och folkrättsliga rådgivaren Ann-Charlotte Broman, enhetschefen Pia Falck och avdelningschefen Sandra Brantebäck medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.